

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

27. veebruar 2020*

Apellatsioonkaebus – EAGGF, EAGF ja EAFRD – Euroopa Liidu rahastamisest välja jäetud kulud –
Leedu Vabariigi tehtud kulutused – Ennetähtaegselt pensionile jäämise toetus – Määrus (EÜ)
nr 1257/1999 – Artikli 33m lõige 1 – Tõendite moonutamine

Kohtuasjas C-79/19 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 1. veebruaril 2019 esitatud apellatsioonkaebus,

Leedu Vabariik, esindaja R. Krasuckaitė, hiljem K. Dieninis,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: J. Jokubauskaitė ja J. Aquilina,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president S. Rodin, kohtunikud D. Šváby (ettekandja) ja N. Piçarra,

kohtujurist: G. Pitruzzella,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Leedu Vabariik palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 22. novembri 2018. aasta otsuse Leedu vs. komisjon (T-508/15, ei avaldata, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2018:828), millega Üldkohus jättis rahuldamata Leedu Vabariigi hagi nõudega tühistada komisjoni 22. juuni 2015. aasta rakendusotsus (EL) 2015/1119, mille kohaselt Euroopa Liidu poolne rahastamine

* Kohtumenetluse keel: leedu.

ei kata teatavaid kulusid, mida liikmesriigid on kandnud Euroopa Põllumajanduse Tagatisefondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames (ELT 2015, L 182, lk 39), osas, millega Leedu Vabariigi suhtes kohaldata 5-protsendilist kindla määraga finantskorrektsiooni, jättes seeläbi rahastamisest välja 1 938 300,08 euro suuruse summa, mis ajavahemikul 16. oktoober 2010–15. oktoober 2013 meetme „Ennetähtaegselt pensionile jäämine“ raames maksti (edaspidi „vaidlusalune otsus“).

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 1257/1999

- 2 Nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1257/1999 Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisefondi (EAGGF) toetuse kohta maaelu arendamiseks ning teatavate määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT 1999, L 160, lk 80), muudetud aktiga Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta (ELT 2003, L 236, lk 33) (edaspidi „määrus nr 1257/1999“), artikkel 10 asus selle määruse II jaotise „Maaelu arengu meetmed“ IV peatükis „Ennetähtaegselt pensionile jäämine“. Selle artikli lõikes 1 oli ette nähtud:

„Toetus põllumajandustootjate ennetähtaegselt pensionile jäämisele aitab saavutada järgmisi eesmärke:

- sissetuleku tagamine vanematele põllumajandustootjatele, kes on otsustanud põllumajandustegevuse lõpetada,
- vanemate põllumajandustootjate asendamine selliste isikutega, kes suudavad vajaduse korral tõsta allesjääva põllumajandusettevõtte majanduslikku elujõulisust,
- põllumajandusmaa kasutamine muul kui põllumajanduslikul otstarbel, kui selle kasutamine põllumajanduses ei taga rahuldavat majanduslikku elujõulisust.“

- 3 Sama määruse artikli 11 lõikes 1 oli sätestatud:

„Põllumajandusettevõtte üleandja:

- loobub lõplikult igasugusest põllumajanduslikust tulundustegevusest; ta võib siiski jätkata mittetulunduslikku põllumajandustegevust ning hoonete kasutamist,
- peab üleandmise ajal olema vähemalt 55aastane, kuid mitte pensionieas,

ning

- peab enne üleandmist olema põllumajandusega tegelenud vähemalt kümme aastat.“

- 4 Selle määruse artikli 33b lõike 1 teises lõigus olid „elatustalud“ määratletud kui „talupidamis[ed], mis toodavad eelkõige oma tarbeks, kuid ka turustavad osa oma toodangust“.

5 Määruse nr 1257/1999 artiklist 33l tuleneb, et selle määruse II jaotise „Maaelu arengu meetmed“ IXa peatüki „Erimeetmed uute liikmesriikide jaoks“ III alapeatüki „Erandid“ sätetes olid täpsustatud juhud, mil muu hulgas Leedu Vabariigil oli lubatud I, IV, V ja VII peatükis määratletud meetmetele kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumidest erandeid teha.

6 Kõnealuse määruse artikli 33m lõige 1 oli sõnastatud järgmiselt:

„Erandina artikli 11 lõike 1 teisest taandest on Leedu põllumajandustootjad, kellele on eraldatud piimakvoot, kõlblikud saama ennetähtaegselt pensionile jäämise toetust, tingimusel et nad on talumajapidamise üleandmise ajal alla 70aastased.

Toetuse suurus sõltub käesoleva määruse I lisa kehtestatud maksimumsummadest ning see arvutatakse piimakvoodi suuruse ja talumajapidamise kogu põllumajandustegevuse suhtes.

Talumajapidamise üleandjale eraldatud piimakvoodid suunatakse tagasi riiklikku piimakvoodi reservi ilma täiendava hüvitise maksmiseta.“

Määrus nr 1698/2005

7 Nõukogu 20. septembri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT 2005, L 277, lk 1), muudetud nõukogu 19. juuni 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1463/2006 (ELT 2006, L 277, lk 1) (edaspidi „määrus nr 1698/2005“), artiklis 20 oli ette nähtud:

„Toetuse suunamine põllumajandus- ja metsandussektori konkurentsivõime parandamiseks hõlmab järgmist:

a) teadmiste suurendamisele ja inimpotentsiaali parandamisele suunatud meetmed järgmise kaudu:

[...]

iii) põllumajandustootjate ja põllumajandusettevõtete töötajate ennetähtaegselt pensionile jäämine;

[...]

d) [...] Leedu [...] üleminekumeetmed, mis käsitlevad järgmist:

i) ümberkorraldatavate elatuspõllumajandusettevõtete toetamine;

[...]“.

8 Määruse nr 1698/2005 artikli 23 lõiked 1 ja 2 olid sõnastatud järgmiselt:

„1. Artikli 20 punkti a alapunktis iii sätestatud toetust antakse:

a) põllumajandustootjatele, kes otsustavad põllumajandustegevuse lõpetada ettevõtte üleandmiseks teistele põllumajandustootjatele;

b) põllumajandusettevõtete töötajatele, kes otsustavad lõpetada kogu töö põllumajandusettevõttes pärast selle üleandmist.

2. Üleandja:

a) peab üleandmise ajal olema vähemalt 55aastane, kuid mitte veel pensionieas, või üleandmise ajal mitte rohkem kui 10 aastat noorem pensionieast asjaomasel liikmesriigis;

- b) peab lõpetama kogu tulundusliku põllumajandustegevuse;
- c) peab enne üleandmist olema põllumajandustootmisega tegelenud 10 aastat.“

9 Selle määruse artikli 34 lõikes 1 oli sätestatud:

„Artikli 20 punkti d alapunktis i sätestatud toetust eeskätt oma tarbeks tootvate ja osa oma toodangust turustavate põllumajandusettevõtete („elatuspõllumajandusettevõtted“) osas antakse äriplaani esitanud põllumajandustootjatele.“

10 Sama määruse artikli 94 teises lõigus oli ette nähtud, et seda määrust kohaldatakse ühenduse toetuse suhtes, mis käsitleb alates 1. jaanuarist 2007 algavat programmiperioodi.

Määrus nr 1306/2013

11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT 2013, L 347, lk 549, edaspidi „määrus nr 1306/2013“), artikli 52 lõikes 2 on sätestatud:

„Komisjon hindab väljajätavaid summasid tuvastatud mittevastavuse raskusastme alusel. Komisjon võtab arvesse rikkumise laadi ja liidule tekitatud rahalist kahju. Komisjon tugineb väljajätmisel alusetult kulutatud summade kindlaksmääramisele ning kui nende kindlaksmääramine ei ole proportsionaalsete jõupingutustega võimalik, võib komisjon kohaldada ekstrapoleeritud või kindla määraga korrektsioone. Kindla määraga korrektsioone kohaldatakse üksnes siis, kui juhtumi laadi või selle tõttu, et liikmesriik ei ole esitanud komisjonile vajalikku teavet, ei ole võimalik proportsionaalsete jõupingutustega teha täpsemalt kindlaks liidule tekitatud rahalist kahju.“

Maaelu arengukavade heakskiitmise otsused

12 Euroopa Komisjon kiitis 3. augusti 2004. aasta otsusega K(2004) 2949 (lõplik) ja 19. oktoobri 2007. aasta otsusega K(2007) 5076 (lõplik) heaks vastavalt maaelu arengukava 2004–2006 ja maaelu arengukava 2007–2013, mis nägid ette meetme „Ennetähtaegselt pensionile jäämine“ rakendamise tulundusliku põllumajandustegevuse raames.

Vaidluste taust

13 Vaidluse tausta on Üldkohus esitanud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 23–44 ja käesoleva menetluse vajadustest lähtudes võib selle kokku võtta järgmiselt.

14 Komisjon viis ajavahemikul 20.–24. aprill 2009 Leedus läbi auditi meetme „Ennetähtaegselt pensionile jäämine tulundusliku põllumajandustegevuse raames“ vastavuse kontrollimiseks määruse nr 1257/1999 kohaselt seoses maaelu arengukavaga 2004–2006 ja määruse nr 1698/2005 kohaselt seoses maaelu arengukavaga 2007–2013.

15 Vastavalt komisjoni 21. juuni 2006. aasta määruse (EÜ) nr 885/2006, millega nähakse ette nõukogu määruse (EÜ) nr 1290/2005 kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad seoses makseasutuste ja teiste organite akrediteerimise ning EAGFi ja EAFRD raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmisega (ELT 2006, L 171, lk 90, edaspidi „määrus nr 885/2006“), artiklile 11 esitas komisjon menetluse lõppedes Leedu ametiasutustele 9. oktoobri 2012. aasta kirjaga oma lõpliku seisukoha. Olles selles kirjas tsiteerinud lepitusorgani arvamust ja selle organi 27. jaanuari 2012. aasta lõpparuandes

sisalduvaid järeldusi, jäi komisjon oma seisukoha juurde, mis puudutab seda, kuidas tõlgendada mõistet „tulundusliku põllumajandustegevusega tegelemine“ põllumajandustootja poolt enne ennetähtaegselt pensionile jäämise meetmest toetuse saamist. Täpsemalt, olles tutvunud meetme „Elatuspõllumajandus“ raames kehtestatud elatustalude määratlusega Leedus, jõudis komisjon järeldusele, et Leedu Vabariigi tagantjärele määratletud põllumajanduslik tegevus võis anda alust arvata, et selliseks tegevuseks loeti niisuguste põllumajandusettevõtete tegevus, kes ei vasta miinimumtingimustele, et neid saaks pidada elatuspõllumajandusettevõtteks. Komisjon tõi siinkohal näitena ühe põllumajandusettevõtte, kus kasvatati kahte lehma ja kelle tegevust pidasid Leedu ametiasutused tulunduslikuks põllumajandustegevuseks, samas kui selline ettevõtte ei vastanud elatuspõllumajandusettevõtte miinimumtingimustele. Komisjon järeldas sellest, et Leedu ametiasutuste järelkontroll ei olnud piisav tõendamaks, et finantsrisk on pakutud finantskorrektsioonist madalam. Ta jõudis seega otsusele, et kuna Leedu ametiasutused on liidu õigusaktidest tulenevad nõuded puudulikult üle võtnud, tuleb kohaldada kindla määraga finantskorrektsiooni.

- 16 See institutsioon kohaldas komisjoni 26. veebruari 2013. aasta rakendusotsusega 2013/123/EL, mille kohaselt Euroopa Liidu poolne rahastamine ei kata teatavaid kulusid, mida liikmesriigid on teinud Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) tagatisrahastu, Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames (ELT 2013, L 67, lk 20, edaspidi „rakendusotsus 2013/123“), Leedu Vabariigi suhtes 5-protsendilist finantskorrektsiooni kogusummas 3 033 008,85 eurot rahalistele vahenditele, mis rikkumise kestel, s.o 8. juulist 2007 kuni 15. oktoobrini 2010 meetme „Ennetähtaegselt pensionile jäämine“ raames maksti.
- 17 Komisjon tegi kokkuvõttes aruandes kokkuvõtte nende kindla määraga finantskorrektsioonide põhjuste kohta, mis vastavuse kontrolli käigus läbi viidud kontrolli tulemusena tehti. Ta märkis eelkõige, et Leedu ametiasutused ei tõendanud, et järelkontrolli ajal kindlaks määratud mõiste „tulunduslik põllumajandustegevus“ määratlus on kooskõlas elatuspõllumajandusettevõtte määratlusega ning et järelikult ei olnud ametiasutuste järelkontroll piisav tõendamaks, et finantsrisk on kohaldatud kindla määraga korrektsioonist madalam.
- 18 Leedu Vabariik ei vaidlustanud rakendusotsust 2013/123, millega selline kindla määraga finantskorrektsioon määrati.
- 19 Komisjoni talitused saatsid 27. juunil 2014 Leedu Vabariigile määruse nr 885/2006 artikli 11 lõike 2 kolmanda lõigu ja artikli 16 lõike 1 alusel ametliku teate rahaliste vahendite kohta, mis ajavahemikus 16. oktoober 2010–15. oktoober 2013 meetme „Ennetähtaegselt pensionile jäämine tulundusliku põllumajandustegevuse raames“ alusel maksti.
- 20 Komisjon märkis, et tegemist on täiendava ametliku teatega seoses auditiga, mille alusel tehti rakendusotsus 2013/123, ning milles tehti teatavaks, et Leedu Vabariigile tuleb selle perioodiga seoses määrata uus finantskorrektsioon samadel põhjustel, mis toodi välja selle auditi kokkuvõttes aruandes.
- 21 Komisjon viitas siinjuures mitmele dokumendile, mis rakendusotsuse 2013/123 vastuvõtmise käigus koostati, sealhulgas oma 9. oktoobri 2012. aasta lõplikule seisukohale. Ta edastas lisana ka seda otsust käsitleva kokkuvõtte aruande, mille kohaselt ei ole Leedu ametiasutused tõendanud, et järelkontrolli ajal kindlaks määratud mõiste „tulunduslik põllumajandustegevus“ määratlus on kooskõlas elatuspõllumajandusettevõtte määratlusega ning et järelikult ei olnud ametiasutuste järelkontroll piisav tõendamaks, et finantsrisk on pakutud kindla määraga korrektsioonist madalam. Komisjoni talitused jõudsid samuti otsusele, et selliste puuduste tõttu tuleb kohaldada uut 5-protsendilist kindla määraga finantskorrektsiooni.
- 22 Leedu põllumajandusministeerium väljendas 17. juulil 2014 kirjalikult oma vastuseisu komisjoni talituste pakutud korrektsioonile ja palus, et vaidlus antaks lahendada lepitusorganile. Leedu põllumajandusministeerium rõhutas selles kirjas, et uus pakutud korrektsioon on ebarproportsionaalne, kuna kahju, mis liidule seoses ajavahemikuga 16. oktoober 2010–15. oktoober 2013 tekkida võib, on

kõigest 16 788,34 eurot. Ta meenutas samuti taotluste järelkontrolli sisu, mis Leedu ametiasutused läbi viisid, ning selle kontrolli aluseks olevaid kriteeriumeid. Ta väitis lisaks, et kohustus kohaldada selliseid kvantitatiivseid kriteeriumeid nagu asjaomase põllumajandusettevõtte suurus või saadud tulu summa, on õigusvastane. Ta kirjeldas sellega seoses Leedus valitsevat konkreetset olukorda ja võimalikke negatiivseid tagajärgi, mida mõiste „tulundusliku põllumajandustegevusega“ tegelemine ja mõiste „elatuspõllumajandusettevõtte“ kõrvutamine võib tuua.

- 23 Lepitusorgan teatas 17. detsembril 2014, et kokkuleppele ei ole jätkuva finantskorrektsiooni tõttu võimalik jõuda, kuna esialgne finantskorrektsioon kehtestati rakendusotsusega 2013/123, mida ei ole vaidlustatud.
- 24 Komisjon teatas 10. märtsil 2015 Leedu ametiasutustele, et kuna esialgse finantskorrektsiooni määramise aluseks olnud põhjused ei ole oluliselt muutunud ning võttes arvesse asjaolu, et Leedu ametiasutused ei ole ühtegi parandusmeedet võtnud, on põhjendatud sellesama 5-protsendilise kindla määraga finantskorrektsiooni kohaldamine meetme „Ennetähtaegselt pensionile jäämine“ raames tehtud kulutustele.
- 25 Komisjon võttis 22. juunil 2015 vastu vaidlusaluse otsuse. Komisjon kohaldas selles otsuses Leedu Vabariigi suhtes määruse nr 1306/2013 artikli 52 alusel 5-protsendilist finantskorrektsiooni kogusummas 1 938 300,08 eurot rahalistele vahenditele, mis maksti ajavahemikus 16. oktoober 2010–15. oktoober 2013 meetme „Ennetähtaegselt pensionile jäämine“ raames, kuna Leedu Vabariik ei viinud läbi piisavat kontrolli põllumajandustootjatele pandud kohustuse üle tegeleda enne seda, kui on võimalik saada ennetähtaegselt pensionile jäämise toetust, tulundusliku põllumajandustegevusega.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 26 Leedu Vabariik esitas vaidlusaluse otsuse tühistamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 2. septembril 2015 ja milles ta esitas üheainsa väite, et on rikutud määruse nr 1306/2013 artikli 52 lõiget 2 koostoimes proportsionaalsuse põhimõttega. See väide jagunes kaheks osaks, millest esimese kohaselt ei võetud vaidlusaluse otsusega määratud kindla määraga korrektsiooni puhul arvesse rikkumise laadi ja liidule tekkinud finantskahju ning teise osa kohaselt oli kõnealune kindla määraga finantskorrektsioon eba-proportsionaalne.
- 27 Üldkohus lükkas selle väite vaidlustatud kohtuotsuses tagasi ja jättis seega hagi rahuldamata.

Poolte nõuded

- 28 Leedu Vabariik palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus ja vaidlusalune otsus ning
 - mõista Üldkohtu menetluse ja käesoleva apellatsioonimenetluse kohtukulud välja komisjonilt.
- 29 Komisjon palub jätta apellatsioonkaebuse rahuldamata ja mõista kohtukulud välja Leedu Vabariigilt.

Apellatsioonkaebus

- 30 Oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitab Leedu Vabariik kaks väidet. Esimese väite raames väidab see liikmesriik, et Üldkohus tõlgendas ja kohaldas ebaõigesti määruse nr 1257/1999 artikli 33m lõiget 1, kui ta leidis, et piimakvoodi omamine ei ole ilmne tõend selle kohta, et Leedu põllumajandustootja osaleb tulunduslikus põllumajandustegevuses. Teise väite raames väidab ta, et Üldkohus moonutas

tõendeid, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 74–79, et Leedu valitsus ei ole tõendanud, et piimakvoodi omamine tähendab, et asjaomane põllumajandustootja tegeleb tulundusliku põllumajandustegevusega.

Esimene väide

Poolte argumentid

- 31 Esimene väide jaguneb kaheks osaks.
- 32 Esimese väite esimeses osas heidab Leedu Vabariik Üldkohtule sisuliselt ette, et viimane tõlgendas ja kohaldas ebaõigesti vaidlustatud kohtuotsuse punktides 72, 82 ja 83 määruse nr 1257/1999 artikli 33m lõiget 1. Täpsemalt heidab ta Üldkohtule ette, et viimane ei tõlgendanud seda sätet nii, et piimakvoodi eraldamine Leedu põllumajandustootjale on ennetähtaegselt pensionile jäämise kava alusel toetuse saamiseks oluline kriteerium.
- 33 Leedu Vabariigi hinnangul tuleneb selline tõlgendus määruse nr 1257/1999 artikli 33m lõike 1 sõnastusest endast, kuna selles sättes on ette nähtud, et ennetähtaegselt pensionile jäämise toetust on kõlblikud saada Leedu põllumajandustootjad, kellele on eraldatud piimakvoot, ning seal on märgitud, et üleandjast põllumajandustootja piimakvoodid suunatakse tagasi riiklikku reservi ja toetuse summa arvutatakse piimakvoodi suuruse alusel.
- 34 Lisaks väidab Leedu Vabariik, et määruse nr 1257/1999 artikli 33m lõikes 1 sätestatud erand on tingitud sellest, et on otseselt võetud arvesse olukorda Leedu piimasektoris. Järelikult ei ole mõiste „piimakvoot“ kasutamine selles sättes sugugi tähtsusetu.
- 35 Esimese väite teises osas heidab Leedu Vabariik Üldkohtule sisuliselt ette, et viimane on oma enda praktikast ebaõigesti kohaldanud, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktides 72, 78 ja 84, et üksnes piimakvoodi omamine või tapalooma registreerimine asjaomases andmebaasis ei ole piisav tõendamaks, et põllumajandustootja tegeleb tulundusliku põllumajandustegevusega. Täpsemalt viitab Leedu Vabariik 25. veebruari 2015. aasta kohtuotsusele *Poola vs. komisjon* (T-257/13, ei avaldata, EU:T:2015:111), mille kohaselt on tootmisega seotud kriteeriumid vajalikud üksnes selleks, et teha kindlaks, kas põllumajandustootja sai reaalselt tulu, ning nende eesmärk ei ole kehtestada põllumajandusettevõtte majanduse dünaamilisuse miinimummäära, millest allpool ei peeta selle ettevõtte tegevust enam tulunduslikuks põllumajandustegevuseks.
- 36 Leedu Vabariik väidab, et seega rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta leidis, et ainult ühe lehma omamine, mis oleks võimaldanud müüa kaks või kolm liitrit piima päevas, või loomapidamine, mis koosnes ainult ühest lehmast, kes hiljem tapmisele viidi, oli vähetähtis ega saanud seega olla tegeliku tulu allikas. Sellega kehtestas Üldkohus miinimummäära, millest allapoole jäävat põllumajanduslikku tegevust ei saa käsitada tulundusliku põllumajandustegevusena.
- 37 Komisjon väidab, et esimene väide tuleb tervikuna tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 38 Mis puudutab esimese väite esimest osa, siis tuleb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika järgi liidu õigusnormi tõlgendamisel arvestada nii selle sõnastust kui ka konteksti ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osaks säte on.

- 39 Nagu määruse nr 1257/1999 artikkel 10 täpsustab, on selle määruse eesmärk eelkõige toetada ennetähtaegset pensionile jäämist põllumajandussektoris, et muu hulgas tagada sissetulek vanematele põllumajandustootjatele, kes on otsustanud põllumajandustegevuse lõpetada, ning muuta põllumajandustootjad majanduslikult elujõulisemaks, soodustades vanemate põllumajandustootjate asendamist.
- 40 Selleks et ennetähtaegselt pensionile jäämise toetuskavast toetust saada, peab põllumajandustootja vastama kõnealuse määruse artikli 11 lõikes 1 loetletud kolmele tingimusele: ta peab loobuma lõplikult igasugusest põllumajanduslikust tulundustegevusest, olema oma põllumajandustegevuse üleandmisel vähemalt 55aastane, kuid mitte pensionieas, ning olema enne üleandmist põllumajandusega tegelenud vähemalt kümme aastat.
- 41 Määruse nr 1257/1999 artikli 33m lõige 1 näeb kõnesolevast ennetähtaegselt pensionile jäämise toetuskavast ette Leedu Vabariigi suhtes kohaldatava erandi. Asjaomase sätte kohaselt on „[e]randina [selle määruse] artikli 11 lõike 1 teisest taandest [...] Leedu põllumajandustootjad, kellele on eraldatud piimakvoot, kõlblikud saama ennetähtaegselt pensionile jäämise toetust, tingimusel et nad on talumajapidamise üleandmise ajal alla 70aastased“.
- 42 Määruse nr 1257/1999 artikli 33m lõike 1 esimene lõik ei jäta seega mingit kahtlust, et selles ette nähtud erand puudutab üksnes asjaomaste Leedu põllumajandustootjate vanust. Esiteks on selgelt öeldud, et see säte näeb ette erandi kõnesoleva määruse artikli 11 lõike 1 „teisest taandest“, ehk teisisõnu vanust käsitlevast taandest. Teiseks, eelkõige prantsus-, hispaania-, itaalia-, portugali- ja ingliskeelses versioonis on selle määruse artikli 33m lõike 1 esimese lõiguse oleva väljendi „tingimusel et“ järel on kohe viidatud nende põllumajandustootjate vanusele.
- 43 Järelikult, vastupidi sellele, mida väidab sisuliselt Leedu Vabariik, ei tee määruse nr 1257/1999 artikli 33m lõike 1 esimene lõik selle määruse artikli 11 lõikes 1 sätestatud tingimusest, mis puudutab tulundusliku põllumajandustegevusega tegelemist, erandit põhjusel, et see muudaks piimakvoodi omamise niisuguse tegevuse puhul otsustavaks kriteeriumiks. Viide piimakvoodi omamisele on tegelikult mõeldud vaid selleks, et tuvastada Leedu põllumajandustootjad, kes saavad tugineda vanusel põhinevale erandile, mis on selles sättes ette nähtud.
- 44 Seega ei vabasta see erand Leedu põllumajandustootjaid, kes soovivad saada ennetähtaegselt pensionile jäämise toetust, kohustusest tõendada, et nad vastavad määruse nr 1257/1999 artikli 11 lõikes 1 loetletud muudele tingimustele, ning eelkõige, et nad tegelevad tulundusliku põllumajandustegevusega.
- 45 Niisugust seisukohta ei sea kahtluse alla asjaolu, et selle määruse artikli 33m lõikes 1 sätestatud erand tuleneb – nagu märgib Leedu Vabariik – otsesest arvestamisest olukorraga Leedu piimasektoris. Nimelt, nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 43 märgiti, on viide piimakvoodi omamisele mõeldud vaid selleks, et tuvastada Leedu põllumajandustootjad, kes saavad tugineda erandile vanuse nõudest, et ennetähtaegselt pensionile jäämise toetuskavast toetust saada. Vanusega seotud erandile saavad tugineda üksnes need Leedu põllumajandustootjad, kellele on eraldatud piimakvoot.
- 46 Seega ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta tõeses esiteks vaidlustatud kohtuotsuse punktis 72, et pelgalt asjaolu, et on eraldatud piimakvoot, ei anna alust järeldada, et põllumajandustootja tegeleb tulundusliku põllumajandustegevusega, ja teiseks vaidlustatud kohtuotsuse punktis 83, et määruse nr 1257/1999 artikli 33m lõige 1 teeb erandi vaid seoses vanusega, milleni peavad Leedu põllumajandustootjad olema jõudnud, et ennetähtaegselt pensionile jäämise toetuskavast toetust saada, ning et see erand ei vabasta põllumajandustootjaid kohustusest järgida teisi tingimusi sellest kavast toetuse saamiseks.
- 47 Seetõttu tuleb esimese väite esimene osa põhjendamatus tõttu tagasi lükata.

- 48 Mis puudutab esimese väite teist osa, milles Leedu Vabariik väidab, et Üldkohus kehtestas vastupidi oma enda praktikale ja Euroopa Kohtu praktikale miinimummäära, millest allapoole jääva põllumajandustootja puhul eeldatakse, et ta ei tegele tulundusliku põllumajandustegevusega, tuleb märkida, et see väiteosa põhineb vaidlustatud kohtuotsus ebaõigel ja puudulikul tõlgendamisel.
- 49 Nimelt, vastupidi apellandi poolt väidetule analüüsis Üldkohus õigesti olukorda määruse nr 1257/1999 sätetest ja asjasse puutuvast kohtupraktikast lähtudes.
- 50 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 52–56 nähtub, et kõigepealt tuletas Üldkohus meelde vaid seda, et komisjonil on vastavuse kontrolli menetluses, mis võib viia kindla määraga finantskorrektsiooni määramiseni, ulatuslik kaalutusõigus ning et põhjendamaks oma keeldumist katta teatavaid kulusid liidu eelarvest, peab komisjon esitama tõendid tõsise ja põhjendatud kahtluse kohta, mis tal on asjaomase liikmesriigi tehtud kulutuste suhtes tekkinud. Seega peab viimane tõendama, et ta on täitnud tingimused rahastamiseks, millest komisjon keeldus.
- 51 Seejärel tuletas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 65–67 meelde, et ennetähtaegselt pensionile jäämise kavast toetuse saamiseks peab põllumajandustootja olema tegelenud tulundusliku põllumajandustegevusega. Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68 täpsustas ta selle kohta, et kui tegeletakse tegevusega, mis katab üksnes enda ja oma pereliikmete vajadused, ei saa seda samastada tulu teeniva tegevusega, mis vastaks tulundusliku põllumajandusettevõtte määratlusele. Ta täpsustas samuti vaidlustatud kohtuotsuse punktis 69, et tootmisega seotud kriteeriumid on vajalikud üksnes selleks, et teha kindlaks, kas põllumajandustootja sai reaalselt tulu, ning nende eesmärk ei ole kehtestada põllumajandusettevõtte majanduse dünaamilisuse miinimummäära, millest allpool ei oleks põllumajandustootja olnud ennetähtaegselt pensionile jäämise toetuse saamiseks kõlblik, isegi kui ta tegutses tulu teenimise eesmärgil.
- 52 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 70 ja 72 tähelepanu juhtis, kahtles komisjon selles, kas üksnes asjaolu, et Leedu põllumajandustootja on registreeritud andmebaasis, kuhu kantakse põllumajandustootjad, kellele on eraldatud piimakvoot, on asjakohane kriteerium järeldamiseks, et see põllumajandustootja tegeleb tulundusliku põllumajandustegevusega, samas kui andmebaasis registreerimiseks piisas vaid sellest, et põllumajandustootjal on üks lehm ning ta müüb kaks või kolm liitrit piima päevas, ning ainuüksi selle asjaolu tõttu oli ta ennetähtaegselt pensionile jäämise toetuse saamiseks kõlblik.
- 53 Leedu Vabariigi kohustus oli seega näidata, et komisjoni järeldused ei olnud õiged ning et ka need väikesed põllumajandusettevõtted, kes olid piimakvootide andmebaasis registreeritud, teenisid reaalselt ja olulist tulu, vastates seega määruse nr 1257/1999 artikli 11 lõike 1 kolmandas taandes silmas peetud „tulundusliku põllumajandustegevusega“ tegelemise kriteeriumile, ilma et seejuures oleks vaja arvesse võtta asjaomase põllumajandusettevõtte majanduse dünaamilisuse ulatust.
- 54 Olles vaidlustatud kohtuotsuse punktides 73–77 hinnanud kõiki Leedu Vabariigi esitatud tõendeid, tegi Üldkohus selle põhjal kohtuotsuse punktis 78 järelduse, et Leedu Vabariik ei ole suutnud kõrvaldada komisjoni tõsist ja põhjendatud kahtlust ennetähtaegse pensioni toetuse võimaliku andmise kohta Leedu põllumajandustootjatele, kes vaatamata sellele, et nad olid piimakvootide andmebaasis registreeritud, omasid vaid ühte lehma ning seega ei saanud asuda seisukohale, et nad saavad tulu tulundusliku põllumajandustegevuse raames.
- 55 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et vastupidi apellandi väidetele ei kehtestanud Üldkohus mingit miinimummäära, millest allpool tulunduslikku põllumajandustegevust eeldavalt ei toimu, nagu käesolevas asjas, kus piimatoodang saadi vaid ühelt lehmal.

- 56 Seega järeldas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 89 õigesti, et komisjon võis kahelda selles, kas Leedu põllumajandustootjate registreerimine sellises põllumajandussektorit puudutavas andmebaasis, kuhu kantakse põllumajandustootjad, kellele on eraldatud piimakvoot, on asjakohane kriteerium tegemaks kindlaks, kas asjaomane tootja on tegelenud tulundusliku põllumajandustegevusega, et saada ennetähtaegselt pensionile jäämise toetust.
- 57 Neil asjaoludel tuleb esimese väite teine osa põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.
- 58 Eeltoodut arvestades tuleb esimene väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

- 59 Teises väites osutab Leedu Vabariik sisuliselt, et Üldkohus moonutas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 74–79 tõendeid, kui ta leidis, et see liikmesriik ei ole näidanud, et piimakvoodi omamine tõendab tulundusliku põllumajandustegevusega tegelemist.
- 60 Teine väide jaguneb kaheks osaks.
- 61 Teise väite esimeses osas väidab Leedu Vabariik sisuliselt, et Üldkohus oleks pidanud tema esitatud tõenditele tuginedes tegema vaidlustatud kohtuotsuse punktis 74 järelduse, et ennetähtaegselt pensionile jäämise meede on seotud piimakvootide süsteemiga, mis muudab Leedu põllumajandustootja piimakvootide andmebaasis registreerimise oluliseks kriteeriumiks, et saada ennetähtaegselt pensionile jäämise toetust. Leedu Vabariik märgib sellega seoses, et ta tugines Üldkohtus auditile, mille komisjon tegi 2005. aasta aprillis toetusmeetmete liikmesriigi tasandil rakendamise kohta piimatoodete sektoris, ning Euroopa Liidu Kontrollikoja eriaruandele nr 4/2008 piimakvootide rakendamise kohta liikmesriikides, kes ühinesid liiduga 1. mail 2004.
- 62 Leedu Vabariik leiab, et need dokumendid viitasid turul osalemisele ja tõendasid seega, et Leedu põllumajandustootja, kellele oli eraldatud piimakvoot, tegeles tulundusliku põllumajandustegevusega. Seejuures ei oma mingit tähtsust, et ennetähtaegselt pensionile jäämise meetme raames 20.–24. aprillil 2009 tehtud auditi käigus ei kontrollitud piimakvootide andmebaasi, kuna piimakvootide süsteem oli komisjonile teada juba 2004. aastast.
- 63 Leedu Vabariik leiab samuti, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 74 ebaõigesti, et piimakvootide süsteem ei ole seotud selliste maaelu arengu meetmetega, nagu ennetähtaegselt pensionile jäämise meede. Nimelt ilmneb määruse nr 1257/1999 artikli 33m lõikest 1 selgelt, et ennetähtaegselt pensionile jäämise toetuse summad arvutatakse põllumajandusettevõttele eraldatud piimakvoodi suurust arvestades, mis kinnitab järelikult, et piimakvooti puudutaval kriteeriumil on niisuguse toetuse saamisel otsustav tähtsus.
- 64 Teise väite teises osas heidab Leedu Vabariik Üldkohtule ette, et ta ei võtnud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 75–79 arvesse talle esitatud tõendeid selle kohta, et piimakvootide eraldamine Leedu põllumajandustootjatele näitas, et nad turustavad piima ja peavad vajalikul arvul loomi.
- 65 Ta väidab sellega seoses kõigepealt, et eelnimetatud tõendid olid esitatud esimese kohtuastme hagiavalduse punkti 38 alapunktis 1 ja esimese kohtuastme repliigi punktides 21 ja 33.

- 66 Seejärel väidab Leedu Vabariik, et Üldkohus ei võtnud arvesse vastuseid, mis Leedu Vabariik andis menetlust korraldavate meetmete raames Üldkohtu esitatud küsimustele, ehkki nendes vastustes mainiti üheksat kriteeriumi, mis näitasid, et asjaomased põllumajandustootjad said oma toodangust tulu ning tegelesid seega tulundusliku põllumajandustegevusega.
- 67 Lisaks osutab Leedu Vabariik, et vastupidi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 76–78 Üldkohtu poolt märgitule vastas ta selgelt küsimusele, kas põllumajandustootja pelk olemasolu piimakvootide andmebaasis tähendab, et tema tegevust peetakse tulunduslikuks põllumajandustegevuseks. Ta väidab siinjuures, et ta märkis Üldkohtule antud vastuses sõnaselgelt, et „[ta] on kogu komisjoniga tehtud koostöö raames järjekindlalt asunud seisukohale, et registrikanne andmebaasis on piisav alus kinnitamaks, et tulundusliku põllumajandustegevusega realselt tegeletakse. [...]“.
- 68 Viimaseks leiab Leedu Vabariik, et vastupidi vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79 märgitule toetasid veel teised argumendid tema seisukohta, mis puudutab põllumajandustootja kohta piimakvootide andmebaasis tehtud kande tähtsust, et teha kindlaks, kas see põllumajandustootja tegeleb tulundusliku põllumajandustegevusega. Üldkohus oleks pidanud võtma arvesse ka tema täiendavaid argumente, mis ta kohtu esitatud küsimustele antud vastuses esitas ning mis näitasid, et 43% Leedu tootjatest piimakvooti ei omanud, mis omakorda tõendas, et Leedu ametiasutused olid kontrollinud, kas põllumajandustootja turul osaleb ja kas ta saab tulu.
- 69 Komisjon nende argumentide põhjendatusega ei nõustu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 70 Olgu meenutatud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleneb ELTL artikli 256 lõike 1 teisest lõigust ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust, et Euroopa Kohus ei ole pädev tuvastama fakte ega üldjuhul hindama tõendeid, millele Üldkohus on nende faktide tuvastamisel tuginenud. Nimelt, kui need tõendid on saadud õiguspäraselt ning kui on järgitud õiguse üldpõhimõtteid ning tõendamiskohustust ja tõendite esitamist puudutavaid menetlusnorme, on üksnes Üldkohus pädev hindama talle esitatud tõendite tõenduslikku väärtust. Sellise hinnangu andmine ei ole seega iseenesest õigusküsimus, mida Euroopa Kohus saaks kontrollida, välja arvatud juhul, kui tegemist on tõendite moonutamisega.
- 71 Niisuguse moonutamisega on tegemist juhul, kui ilma uusi tõendeid uurimata ilmneb, et olemasolevatele tõenditele antud hinnang on ilmselgelt väär. Siiski peab selline moonutamine ilmselgelt nähtuma toimikus olevatest tõenditest, ilma et oleks vaja asjaolusid ja tõendeid uuesti hinnata. Lisaks, kui apellant väidab, et Üldkohus on tõendeid moonutatud, peab ta täpselt osutama tõenditele, mida kohus on väidetavalt moonutanud, ning tooma välja Üldkohtu hindamisvead, millest see moonutamine tema arvates tulenes (19. septembri 2019. aasta kohtuotsus Poola vs. komisjon, C-358/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:763, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 72 Oma väites „Faktiliste asjaolude moonutamine“, milles on kokkuvõtvalt öeldud, et „Üldkohus moonutas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 74–79 asjaolusid, kui ta järeldas, et Leedu valitsus ei ole tõendanud, et piimakvoodi omamine tähendab, et taotleja tegeleb tulundusliku põllumajandustegevusega, mis sisuliselt ei vasta kohtuasjas kohtule esitatud dokumentidele“, väidab apellant, et Üldkohus moonutas tõendeid kahest aspektist.
- 73 Mis puudutab esiteks väidet tõendite moonutamise kohta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 74 seoses Üldkohtu järeldusega, et komisjon võis asuda seisukohale, et piimakvootide süsteem ei ole seotud selliste maaelu arengu meetmetega, nagu on ennetähtaegselt pensionile jäämise meede, siis tuleb see väide tagasi lükata.

- 74 Vaidlustatud kohtuotsuse nimetatud punktist, mida tuleb lugeda koos selle kohtuotsuse punktiga 73, ilmneb nimelt, et Üldkohus vaid tõdes, et kuigi need kaks dokumenti, millele Leedu Vabariik viitab, on tõepoolest seotud piimakvootide süsteemiga, ei näita need siiski, et ennetähtaegselt pensionile jäämise meetme raames 20.–24. aprillil 2009 tehtud auditis oleks kontrollitud piimakvootide andmebaasi toimimist ning et komisjon oleks seega teadnud, et piimakvootide süsteem ja ennetähtaegselt pensionile jäämise toetusmeede on omavahel seotud. Seega, kasutades oma ainupädevust tõendeid hinnata, tegi Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 74 järelduse, et komisjon võis asuda seisukohale, et piimakvootide süsteem ei ole seotud selliste maaelu arengu meetmetega, nagu ennetähtaegselt pensionile jäämise meede.
- 75 Sellist järeldust tehes ei moonutanud Üldkohus fakte ega tõendeid.
- 76 Mis puudutab teiseks Leedu Vabariigi etteheidet, mille kohaselt moonutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses punktides 75–79 tõendeid, kui ta ei võtnud arvesse asjaolusid, millega püüti näidata, et piimakvoodi saamiseks tuli Leedu põllumajandustootjatel tõendada, et nad piima turustavad, siis tuleb ka see tagasi lükata.
- 77 Tuleb nimelt märkida, et teise väite teine osa puudutab tegelikult seda, et Üldkohus ei võtnud arvesse tõendeid, mille apellant talle esitas. Piisab siiski, kui tõdeda, et nagu käesoleva kohtuotsuse punktist 54 ilmneb, võttis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 75–81 arvesse kõiki apellandi esitatud tõendeid. Seega tuleb see etteheide tagasi lükata.
- 78 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teine väide põhjendamatusesse tõttu tagasi lükata.
- 79 Kuna Leedu Vabariigi apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud kaks väidet tuleb põhjendamatusesse tõttu tagasi lükata, tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 80 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Leedu Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Leedu Vabariigilt.**

Allkirjad